

Materijal za Zbirku Zoologijskog zavoda – okvirni protokol

Trajni formalni ulazak prirodoslovne građe u Zbirku Zoologijskog zavoda postiže se pravilnom konzervacijom i preparacijom uzoraka, dodjeljivanjem inventarnog broja i upisom podataka u bazu, te sistematizacijom, odnosno raspoređivanjem u zbirke.

Prije prihvatanja uzoraka u Zbirku zoologijskog zavoda potrebno je procijeniti potencijalnu građu, vodeći se sljedećim minimalnim kriterijima:

1. **Dovoljan prostor za količinu prirodoslovne građe koja se pohranjuje** - Prije odluke o ulasku uzoraka u Zbirku bitno je procijeniti koliko bi mjesta zauzeli novi uzorci ako su pravilno pohranjeni.
2. **Odgovarajući uvjeti za tip prirodoslovne građe koja se pohranjuje** - Za uzorke u etanolu je potrebno osigurati zasebnu pohranu od suhe zbirke, u zasebnoj prostoriji ili posebnim ormarima ili frižiderima. Pojedini uzorci trebaju biti pohranjeni u min. 70 % etanolu i u posudicama od borosilikatnog stakla. Za suhe uzorke je važna pravilna preparacija i oprema za čuvanje ovisno o skupini (dovoljno mjesta u ladicama, metalni namještaj za školjkaše i slično). Pravilna pohrana **ovisi o skupini**, za detalje konzultirati Frick H, Greeff M (2021)¹ (dostupno online na: <https://zenodo.org/records/4316839>)
3. **Materijal je legalno nabavljen** - Materijal je sakupljen uz odgovarajuće dozvole, ako je doniran, razmijenjen ili kupljen postoji pisani trag o donaciji, razmjeni ili kupovini. *Iznimke su moguće* za stare uzorke za koje je odgovarajuću dokumentaciju nemoguće nabaviti.
4. **Vrijednost materijala** – Pohrana materijala će povećati znanstvenu, edukativnu ili povijesnu vrijednost Zbirke zoologijskog zavoda. Ovo znači da se radi o uzorcima koji su npr. rijetki, reprezentativni, u dobrom fizičkom stanju, da su dio neke serije, da nadopunjuju Zbirku i da doprinose ciljevima Biološkog odsjeka.
5. **Uzorci su označeni** - Svaki uzorak/predmet je jasno i propisno označen s: inventarnim brojem, datumom i lokalitetom sakupljanja, te nazivom vrste (ili više taksonomske kategorije). Oznaka je izrađena od materijala arhivske kvalitete (npr. bezkiselinški papir). Inventarni broj treba biti dodijeljen na razini zbirke (alfanumerički kod kako bi se osiguralo da je globalno jedinstven), u skladu s postojećim kodom institucije i zbirki.
6. **Standardizirani podaci** - Uz svaki uzorak su vezani minimalno sljedeći podaci, upisani u standardnom obrascu: inventarni broj, datum, lokalitet, koordinate (u WGS 84), validno znanstveno ime vrste (ili više taksonomske kategorije), ime osobe koje je sakupila uzorak, ime osobe koja je identificirala uzorak. *Iznimke su moguće* u slučaju starijeg materijala za zadnje dvije stavke.
7. **Javna dostupnost** - Podaci o svim uzorcima u zbirci će biti dostupni u bazi podataka Zbirke zoologijskog zavoda, te periodički podijeljeni s nacionalnim i međunarodnim bazama (GBIF i BioAtlas) što će ih učiniti javno dostupnima (ovo se prema dogovoru može odgoditi do nekog datuma ako je u tijeku objava rada, ali je dugoročni cilj).

Za grupe i istraživače s velikom količinom uzoraka: ako su količine uzoraka prevelike za prostor trenutno dostupan za Zbirku zoologijskog zavoda savjet je započeti s izdvajanjem samo dijela uzoraka, npr., vaučere sa pojedinih projekata, rijetke ili ugrožene vrste, tipske primjerke, reprezentativne primjerke vrsta po lokalitetu, referentne zbirke za pojedine skupine ili područja, i slično. U slučaju bilo kakvih pitanja slobodno se obratite Voditeljici Zbirke. Uzorci i materijal za koje sada potencijalno nema mjesta ili nisu pravilno pohranjeni/označeni, a voljeli bi da u budućnosti budu – možemo zajedno napraviti plan da se dugoročno planiraju potrebna oprema, prostor i pravilna obrada.

¹ Frick H, Greeff M (2021) Handbook on natural history collections management – A collaborative Swiss perspective. Swiss Academies Communications 16 (2): 1-184. doi.org/10.5281/zenodo.43168391